

Za uvod študija kaosa

Zemira A. Pečovnik, Cannes

Letošnji festival je manj zvezdniški od lanskega, jubilejnega, kar sta nakazala že prva filma – otvoritveni *Slepota Fernanda Meirellesa* in *Valcer z Baširjem Arija Folmana*, ki so ga med odprtjem vrteli v sosednji dvorani. *Slepota* je tretji Meirellesov film (*Božje mesto*, 2002, *Zvesti vrtnar*, 2005), gre pa za japonsko-angleško koprodukcijo z mednarodno zasedbo igralcev. Scenarij in dialogi so delo **Dona McKellarja**, kot osnova za film pa je služila knjiga portugalskega pisatelja **Joseja Saramaga** z naslovom *Esej o slepoti*. Osnovna zgodba se vrti okoli epidemije »bele slepote«, ki razsaja v mestu. Oblast oslepele zapre v karanteno, ki je v stari bolnišnici, nato pa nanje pozabi, tako da so slepci prepuščeni sami sebi. Pravila družbenega obnašanja razpadajo, demokratični dogovor je neučinkovit, močnejši si prilasčajo hrano in ženske. Edina, ki v skupnosti slepih vidi, je zdravnikova žena (Julianne Moore), ki s tem prevzame tudi odgovornost za druge. Meirelles pravi, da ga je zanimala predvsem krhkost civilizacije, dejstvo, da v primeru nesreče, pomanjkanja čez noč zavlada kaos. Film le nakaže filozofsko-etično, psihološko in politično razsežnost katastrofe, ne zareže pa globlje plasti. Zgodba je sicer napeta, a hkrati predvidljiva. Izbor *Slepote* za otvoritveni film je vsekakor pomenljiv, ne le zaradi aktualnosti katastrofičnih zgodb, ampak tudi zato, ker v svetu brez oči vizualno zgubi pomen, od televizije pa ostane le zvok. V svetu zvokov, vonjev in tipa tudi filma ni.

Ari Folman je izraelski režiser dokumentarcev, za katere je dobil vrsto nagrad. *Valcer z Baširjem* ima posebno formo – gre za animirani osebnizpovedni dokumentarec, v katerem so narisani tudi avtorjevi sogovorniki, njihovi glasovi in vsebina pripovedi pa so resnični. Folman, ki je bil v 80. letih v izraelski vojski, se iz tega obdobja ne spomni ničesar več. Ostalo mu je le nekaj morečih podob, ki se pojavljajo v sanjah. V pogovorih s prijatelji in sorbici postopoma spoznava, kaj se je dogajalo. Sodeloval je recimo pri uničevanju in pobijanju v Libanonu, med razkrivanjem svojega delovanja pa razkriva tudi postopke

Režiser otvoritvenega filma *Slepota* Fernando Meirelles

izraelske vojske pri pokolu palestinskih civilistov v taborišču Sabra in Šatila, ki so ga izvedli pripadniki krščanske falangistične milice. Ostra in enostavna slika, dobra glasba in moreče podobe ubijanja ustvarijo sporočilo, ki prihaja iz države v permanentnem vojnem stanju: vojna je nesmiselna.

Drugi canneski večer se je začel z argentinskim filmom *Levja kletka* **Pabla Trapera**, ki naj bi sodil med latinskoameriške režiserje onkraj vpliva Hollywooda. *Levja kletka* je bil posnet v ženskih zaporih, kjer so paznice in jetnice igrale same sebe. V središčju je Julia, igra jo Traperova žena **Martina Gusman**, ki se znajde v zaporu zaradi

umora ljubimca. Ker je noseča, pristane na oddelku za matere z otroki, kjer zaporniško ozračje lajšata vrvež otrok in ženska solidarnost. Traperov izbrušeni realizem temelji na raziskavi resničnih razmer – 60 odstotkov žensk v argentinskih zaporih čaka na sojenje, le 40 odstotkov pa jih kazen prestaja. Večina je revna, neizobražena, obsojena zaradi zločinov iz strasti, z otroki, ki odraščajo med rešetkami. Po obsodbi Julia vzame usodo sebe in svojega otroka v svoje roke. Res je, Trapero (pred nekaj leti smo ga srečali na Liffu) se ni prodal, *Levja kletka* ni ne sentimentalen ne predvidljiv film.